

Platanthera muelleri, een nieuwe soort voor onze flora

Uit recent onderzoek – morfologisch en genetisch – is gebleken dat er naast *Platanthera bifolia* en *P. chlorantha* nog een derde soort kan worden afgescheiden.

Deze soort is nu beschreven als *Platanthera muelleri*.

Nog dit jaar zagen we tijdens het SEMO weekend in Frans Lotharingen overal bloeiende nachtorchissen, die intermediair waren tussen *P. chlorantha* en *P. bifolia*. Het ging telkens om hoge planten met losse bloeiwijze waarvan de bloeitijd samenviel met *P. chlorantha* en dus 2 tot 3 weken vroeger dan de later bloeiende *P. bifolia*. De helmhokjes zijn dichter bij elkaar geplaatst dan bij *P. chlorantha*, maar de sporingang is steeds vrij en wordt niet belemmerd door de plaatsing van de kleefschijfjes. De “echte” *P. bifolia* zagen we nergens en *P. chlorantha* werd alleen op de laatste dag waargenomen in Charncy-Vezin / Epiez, aan de Côte d’ Urbule.

Vroeger ging men er van uit dat dit planten waren die afkomstig waren van kruisingen, maar in de meeste gevallen zijn de ouders nooit in dezelfde buurt aanwezig, of is de populatie zeer levensvatbaar en in staat zich voort te planten, wat van een hybride niet kan verwacht worden. Jean Claessens en Jacques Kleynen hadden in de voorbije jaren al vragen gesteld rond dit taxon en ontdekten o.a. dat hier een eigen bestuiver mee gemoeid was.

De “echte” hybriden tussen *P. bifolia* en *P. chlorantha* zouden zeldzaam zijn, eerder onstabiel en steeds voorkomen in de nabijheid van de ouders.

Het genetisch onderzoek toont aan dat de genetische afstand van *P. muelleri* tot *P. bifolia* en *P. chlorantha* groter is dan de afstand tussen *P. bifolia* en *P. chlorantha*.

Een aantal auteurs hebben getracht om in het verleden ook een antwoord te vinden op dit derde taxon, wat aanleiding gaf tot beschrijvingen van o.a.

P. bifolia subsp. *latiflora* (DREJER) LØJTNANT

P. fornicata (BAB.) BUTTLER

Meer weten?

CLAESSENS, J & J. KLEYNEN (2006): Anmerkungen zur Hybridbildung bei *Platanthera bifolia* und *P. chlorantha*. J. Eur. Orch. 38 (1):3-28

CLAESSENS, J. & J. KLEYNEN (2008): *Cucullia umbratica* L. als Bestäuber von *Platanthera xhybrida* BRUEGG. in Süd-Limburg (Niederlande). J. Eur. Orch. 40 (1): 73-84

DURKA, W. BAUM, A., MICHALSKI, S.G. & H. BAUM (2017) : Darwin’s legacy in *Platanthera* : are there more than two species in the *Platanthera bifolia/chlorantha* group?

Plant. Syst. Evol. 303: 419-431 doi: 10.1007/s00606-016-1381-8

A & H BAUM (2017): *Platanthera muelleri* – ein dritte Art in der *Platanthera bifolia/chlorantha* Gruppe in Mitteleuropa. J. Eur. Orch. 49(1):133-152

We hebben hieronder een aantal afbeeldingen verzameld die de drie soorten illustreren.



Platanthera bifolia ↑

De bloem(lip) heeft veel meer wit dan groen. De helmhokjes staan evenwijdig en zeer dicht naast elkaar. De sporingang is niet vrij en een nachtvlinder die deze plant bestuift krijgt de pollinia op de roltong gekleefd.



Platanthera chlorantha ↑

De bloem(lip) is groener dan wit. De helmhokjes staan niet evenwijdig maar divergeren. Ze staan zéér wijd uiteen. De sporingang is vrij en een nachtvlinder die deze plant bestuift krijgt de pollinia op de kop (ogen) gekleefd.



Platanthera muelleri ↖↑↗

De helmhokjes kunnen evenwijdig staan maar nooit zo dicht naast elkaar als bij *P. bifolia*, waarbij de sporingang niet wordt geblokkeerd door de kleefschijfjes. De helmhokjes kunnen ook afstaan (divergeren) maar dit is nooit zo uitgesproken als bij *P. chlorantha*. De lip is groener dan wit zoals bij *P. chlorantha*. Deze soort heeft de langste spoor met een gemiddelde van 25 tot 40 mm.

Voor ons land is de aanwezigheid van *Platanthera muelleri* onder meer aangegeven voor de omgeving van de Sint-Pietersberg (Lanaye). In Nederland o.a. in Zuid-Limburg op Wijlre akkers en de Vrakelberg.



Platanthera muelleri, Lanaye 12 juni 2017